

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Égész évre ... .. 482 Lel.

Fél évre ... .. 216 Lel.

Negyed évre ... .. 108 Lel.

Havonta ... .. 86 Lel.

Hirdetések díjazása szerint
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

A gyilkos.

A gyilkost, aki vérengző vadál lat módjára egész családot irtott ki csak azért, hogy vagyonhoz jusson, a háboru utáni idők termelék ki. A gyilkos nem áll egyedül és elszigetelten borzalmas cselekedetével, mindenütt vannak testvérei a gyilkosnak északon és délen, keleten és nyugaton, ahol csak háboru tombolt és a gazdasági viszokok katasztrofálisan leromlottak. Mindenütt felmerült az a tisztség, mint valami ókori szörny a tenger véres habjaiból, mintha gyilkol a gyilkos, egyszerűen kenyér árért, másszor a palotákért. De minden ugyanaz az öntudattalan öszhajítja, a társtalanul kóborló vadállat ösztöne, hogy vakon és szűzben életet oltson ki a zsákmányért, a pénzért. Mielkiismeretfurdalás nélkül, nyedén öldököl a gyilkos, az elmúlt idők öntudatlan szociója mozgatná az ujjait, megnyomja a revolvere

hogy így is áll a dolog a palotákig. Félig vadállat és csak ember. Az emberi érzést el-

nyomta benne valami rendkívüli, borzalmakkal és vérrel aláfestett látvány, valami szörnyű kataklizmus, amelyben szabadon dühöngtek a fékevesztett emberi indulatok és gonosz erők. Az ember néma tunyasággal hátrált vissza az életbe, amikor végeszakadt a véres látomásnak és azóta bódultan és értelmetlenül kóválygott a megváltozott életkörülmények között, mint valami eltévedt rossz gyermek. Így cseperedett fel benne észrevétlenül és minden emberi érzést legyűrve a mohó, kegyetlen és vérszomjas állat, a gyilkos. Emberek rengetegében egyre gonoszabb szemekkel kóborolt és hajszolta a prédát, amelyet páncéltrekoroknál is erősebb falak óvtak előle. Megtanulta, hogy a pénz minden és mindezt oda lehet dobni a pénzért. S amikor makacs erőfeszítéssel sem tudott lépést tartani a pénz egyre szédültebb iramával, amikor kiderült, hogy fűgőbb, gyorsabb a pénz kezele erejénél, akkor ragadta kezébe a kést és a fegyvert, hogy célbavegye és leterítse a másképp elérhetetlen pénzt.

S a gyilkos ölt. Minden kioltott élet közelebb vitte céljához, a va-

gyonhoz. Minden bádögkoporsóba rejtett emberrel több lett a remény sége, hogy megkaparinthatja zsákmányát. S újra meg újra ölt a gyilkos. Öt gondolatlanul, félelem és lelki megrendülés nélkül, mit a gyermek, amikor verebekre céloz a flóberttel. És mikor leterítette a mai boldogság kék madarát, a vagyont, elégedetten és mindezt elfeledve ült mámoros halottai tort áldozatai teteme felett. Guerilla-háborut viselt a társadalommal. Ősei mindig voltak, — de az őzők utódai most szaporodtak el csak a világegés után. A halottszagra gyűltek össze, mint vértől iszamos sakálók és lakomát csapnak

a súlyosan sebesült társadalom még lélekzö testéből.

A gyilkos elől nincs menekvés. Legalább egyelőre nincs, amíg a sebesült életre nem kap és le nem rázza magáról, mint valami kártékony férget. A gyilkos a mai idők haramiája, aki védtelen emberek házaiba férközik és megöli azt, akit megcsókolt. Megjövendölt Judás a gyilkos, akinek elrendeltett, hogy halálos csókkal árulja el az emberfiát. És mindaddig öldököl a gyilkos, míg csak új megváltója nem akad a világnak, ki a szeretet szent egészségét árasztja el a mai ember beteg és szenvedő testében.

Aromániai városok szolidaritása

(Nem kerül a parlament elé a közigazgatás reformja.)

Bucurestiből jelentik: Tegnap délután a belügyminiszteriumba a városok szövetsége végrehajtó bizottsága ülést tartott, amelyen Ciuj, (Kolozsvar), Cernovici, Timisoara (Temesvár) és több más város polgármestere vett részt. Az ülésen Costinescu bucarestii polgármester elnökölt, aki kijelentette, hogy nagy szükség van arra, hogy a romániai városok szolidaritást vállaljanak egymással. Bejelentette, tudomása van arról,

hogy a kormány a közigazgatási reformot egyelőre nem terjeszti a parlament elé és így mód adódott arra, hogy a kormány a városok megbízottait is meghallgassa. Az értekezlet elhatározta, hogy küldöttséget meneszt a miniszterelnökhöz és a belügyminiszterhez, amely Románia összes városainak azt a kérését fogja előterjeszteni, hogy a közigazgatási reformtervezet végleges megalkotása előtt hallgassák meg a leginkább érde-

A Zsuzsa.

ácsy Lajosnak „Esetek az ősi” című könyvéből. — A nostani Strada Desseant-nely akkor Szarka-utca volt, a földszintes ház udobájában laktam kis deák anyám. A ház utcai lakásában agasabb állású hivatalnok a családjával. A hivatalnok napon látogatást kaptak, a tengerészti és neje szemé-ly. Miramaréből, az Adriai partján álló császári kaszárnya. A tengerészti, aki Habs Miksa osztrák főherceg, az ősi tengeri erő főparancsnok adjuvánsa és titkára volt, a fiatal olasz feleségét a hivatalnok családnak bemutatni, a közel rokonságban állott. A házaspár nagyon jól éreztette magát a magyar rokonság venszerető házában, különösen szerette izlésüket a jó magyar nyelven, amelyben hazájukban is igen volt részük. A fiatal olasz asszonyka kérte sógornéját, hogy szerezzen neki egy jó magyar szakácsnét, kit magukkal vinnének s aki úgy tud főzni, mint a hivatalnokék Zsuzsája. Jártak is utána, hogy egy jó magyar szakácsnét kaphassanak, de ez

bizony nem sikerült, végre is abban állapotok meg — a Zsuzsa hozzájárulásával, — hogy nagyobb fizetés és különféle ajándékok kilitásba helyezése mellett, ő fog elmenni a tengerészti székkel Miramaréba a kék tenger mellé. Ami meg is történt.

Zsuzsa szakácsné egy aradmegyei, Pécska, vagy Battonya községből származott, mintegy huszhuszonkét éves fiatal, típusa volt a magyar női parasztszépsegeknek és nem csoda. Miramarében az egész főhercegi udvar férfiai a legmagasabb udvari hivatalnokoktól az utolsó lakájig, rajongtak kegyeiért. Zsuzsa szakácsné azonban becsületesen, hiven teljesítette kötelességét, erényes és becsületes maradt és fittyet hányt az udvarlókknak.

Történt aztán egyszer, hogy a főhercegi szakács megbetegedett és a titkár ajánlatára Zsuzsa szakácsnéval pótolták ideiglenesen a helyét. Sarolta belga hercegnő, Lipót belga király leánya, ki Miksa főherceg neje volt, a magyar szakácsnét főztétől el volt ragadtatva s midőn egyszer Zsuzsa pörkölt csirke paprikást készített tarhonyával, behívatta őt az ebédlőbe, megdicsérte főztjét és egy az újjáról lehuzott kis brül-

lians gyűrűvel ajándékozta meg. Miksa herceg pedig kijelentette, hogy ő nagyon szereti a palacsintát s azon óhaját fejezte ki, hogy szeretné legközelebb, ha Zsuzsa szakácsné palacsintát készítené.

— Fenséges főherceg ur, a palacsinta csak úgy jó, ha a palacsinta sütőből forrón eszik — jegyezte meg Zsuzsa.

— Na jól van, felelte a főherceg, holnap délelőtt kijövök a konyhába magához palacsintát enni. A főherceg Miramaréi otthonában nejevel és csekély számú udvari emberei és szolgálóival egyszerű patriarchális életet élt, a legtávolabbról sem folytatott főhercegi rangjához méltó udvari háztartást. Előzékeny, udvarias, szeretetreméltó volt kivétel nélkül mindenkiel.

Midőn azután meggyógyult a főszakács és elfoglalta helyét, Zsuzsa visszavonult a konyhába, de azért a főherceg minden másod-harmadnap felkopogtatott a konyhaajtóra.

— Suzi van-e palacsint?

— Van fenséges ur! válaszolt Zsuzsa, kirántva az ajtót, máris nyújtotta a palacsinta sütőből a forró palacsintát a főhercegnek, aki azt mohó étvágygyal fogyasztotta el. Az udvari lakájoknak

hamar szemet szurt a nagy leereszkedés, amellyel a főherceg Zsuzsa iránt viseltetett és csunya irigységből azt is suttogták, hogy a főherceg már nemcsak az udvaron, vagy a folyosón a konyha előtt fogyasztja el Zsuzsa palacsintáját, hanem be-be is megy a konyhába. Amin nem is nagyon csodálkoztak, mert Zsuzsa bámulatos szép, kívánatos race magyar nő volt.

De hát semmi sem tart örök-ké. E szép idyleknek végét vetett az átkos politika, amely annyira boldog életnek volt már megromlítója. Ide s tova 60 esztendeje annak, hogy az Amerikában élő mexikói köztársaság polgárai háborogtak s nem voltak megelégedve köztársasági rendszerükkel monarchikus államformát akartak és kikiáltották a mexikói császárságot. Egy nagy és előkelő társaság, csupa szerepet vivő politikusok jöttek át az Oceánon Európába Mexikó állam részére császárt keresni, akinek államuk koronáját felajánlják. Elsősorban Napoleonhoz a franciák hatalmas császárhoz fordultak kérésükkel. Napoleon, aki akkor szövetségese és nagy barátja volt Ausztriának, Ferenc József osztrák császár egy fivérét — mert voltak elegenden —

Egyenesen Ujarádra ment, ahol beírósekkal akart pénzt szerezni, hogy átszökjék a határon. A rendőrségen most fokozott figyelemmel őrzik Szalai Jánost.

Kardos Andor új darabjai.

(„Sárga nagy ur”, „Szivartűzek”, „Remülő menyasszony”.)

Az „Eva és a férfiak” hírneves szerzője, Kardos Andor, a „Babaszár” és a „Négyesfogat” után három új egyfelvonásost alkotott. Az aradi Városi színházban e hó 7-én csütörtökön este lesz a három szenzációs darab előadása, a legválogatottabb művészársaság produkciójában. Először a „Szivartűzek” grandiózus, izgalmas dráma kerül a színpadra, amelynek az excentrikus legmerészebb színpadi és van építve. A darab málakja koromsötétség-fa gyújt, mindkettőnek van kezében, csupán a szivartűz a célpont a nagy és lelki meghasonlásu a különös, még soha nem módon akarják elintézni, így lövöldöznek egymás az egyikük holtan esik eleség, aki a szomszéd rettenetes izgalommal hívja telefonon a rendőrséget, hogy aklályozzák meg a gyilkosságot, melyes feszültséggel fokozza a hdkivüli izgalmat. A „Sárga nagy ur” kimaj millióben játszik a fantasztikusan érdekes történet keretében. Ez a drá-

ma, amely finoman ötvözött nemes prózában van megírva, egészen újszerű opera, amelyben a szavakat, a mélyen szántó lelki extázisok, szimfonikus erőteljes szülő drámai zene kíséretében jutnak kifejezésre és a színes kifejező muzsikával a drámai lüktetésű beszédnek még erőteljesebb hatása van. Mint a dalmak. Mind-ezt pedig folytatják a darabban előforduló képei erotikus látomások, amelyekben legszebb női formák aktszerű hajtásai külön szenzációs foglalkozást alkotni a művésznők valamint a rendezés feladatának. Darvas Ernőnek, valamint Gergely Gizinek olyan nagyszerű feladatban van részek, ami valóban csak kivételes egéniségű művészeknek juthat. János és Mészáros képviselik a darabokban a legfinomabb részleteket: kicsiszolt erőteljes és mégis elképzelt stílust, amellyel párosulva Tócsa Annának egy hűbajos japán kény nyílt színpadon való megfojtása szédületes izgalom között volt halála, emelik a legfelsőbb fokozatra a színes fantasztikus darabnak hatását. Bizonyos, hogy Kardos Andor e remekművei és a Városi színház minden erejét igénybe vevő igyekezete, hogy a közönségnek még soha nem tapasztalt legnagyobb szerű teljesítményét adhassa, a legmagasabb rendű színpadi produkciónak kötségtelenül elért kitűzött célját. Különös érdekessége még mindezekben felel a műveknek az is, hogy a „Sárga nagy ur”-hoz Csányi Mátyás csodálatosan szép hatalmas koncepcióju szimfonikus operazenet szerzett és ő maga vezényli csütörtökön este a premiért.

Határon innen — határon túl.
(Vámcsempészés alól felmentett megyei földbirtokos.)

Érdekes ügyet tárgyalt ma az aradi törvényszék büntetőtanácsa. Singer József dúsgazdag földbirtokos állott vádlottként a büntetőtörvényszék előtt. Singer magyarországi lakos. Eleken és Varsádon van nagy kiterjedésű birtoka. Néhány héttel ezelőtt a termés megtekintése céljából jött át romániai birtokrészére és ez alkalommal egy tehenet is vásárolt. A földbirtokos ismeretlen rosszakarói feljelentették, hogy a tehenet a. akarja csempészni a határon. A határrendőrség Singer Józsefet letartóztatásba helyezte és mivel idegen állampolgár, a tárgyalás megtartásáig az ügyészség indítványára a vizsgálóbíró Singer további fogvatartását rendelte el. A mai törvényszéki tárgyaláson kiderült, hogy Singer nem akart vámcsempészést elkövetni és ezért a büntetőtanács Singer Józsefet a vád és következményei alól felmentette és azonnali szabadlábra helyezését rendelte el. Az ítéletben az ügyész megnyugodott

Aradi séták.

(Poézia a régi állatvásártéren. — Híres nagy vásárok ideje elmúlt... Amikor Arad Bécset táplálta. — Az ötven év előtti aljegyzők.)

A régi aradi temető mellett terül el az állatvásártér, amelyen a hetvenes években a heti és országos állatvásárokat tartották. A mai ember nem is gondolná, mennyi színes és derűs emlék fűződik ehhez a térhez, ahol valamikor marhakupecok alkudoztak, a laci-konyhákban cigánypecsenye sustergett és cigányzene rikoltott. Híres, nagy vásárok zajlottak le akkoriban az állatvásártéren, messze külföldről is eljöttek a kereskedők marhát és lovat vásárolni Aradra. Hatalmas volt az állatfelvásárlás, mert itt az eladók biztos vevőkre találtak. Amellett hat nagy aradi szeszgyár, — a Neuman, Herl Ignác, az Ürdöngös Mittelmann, Spitz és Gulzjahr-féle — marhahizlálással is foglalkoztak és a szeszgyárakban ezerszámú hizlalták a marhákat. A legtöbb marhát Bécsbe szállították a szeszgyárosok, úgy, hogy el lehetett mondani, Bécset Arad látta el hússal. Akkoriban az a jellemző tréfajárta Aradon, hogyha aradi ember jó aradi marhahúst akar enni menjen Bécsbe.

A tréfában sok volt az igazság. Pohl Károly vendéglős, a „Fehér Kereszt” akkori bérloje például igen gyakran hozatott Bécből hizott marhahúst, amelyet Aradra szállítottak volt oda. Ezt a húst azután „hizott marhahúst” néven szolgálta fel vendégeinek hallatlanul drága áron: egy pengőért adagját...

A szeszgyárak a rossz konjunktúra következtében sorra megszűntek, csak a Neuman Testvérek szeszgyára maradt meg. Ezzel az utána nagyforgalmu állatvásároknak is befellegzett, az állatvásártérről gyárak kerültek, nagyrészt felszántották és megművelték, az egész vásártérből nem maradt más, mint a tér közepén épült és még ma is látható ugynevezett „cédula-ház”. Ebben a házikóban a városi jegyzői kar intézte a vásárok alkalmával a járlati ügyeket nemcsak köteleességérzetből, hanem azért is, mert a járlatért fizetendő díjak (minden egyes járlatért tíz krajcár) a jegyzői kart illették meg. Némely vásár száz pengő forintot is jövedelmezett. Természetes, hogy a vigkedélyű jegyzők — Institoris Kálmán, Hoffbauer Lajos, Parecz István, Csiky Károly, Varjassy Lajos, Sarlot Domokos és Kádas Kálmán minden vásár végeztével a vásártéren felállított laci-konyhákba vonultak, a határnegyven krajcárért tálalták fel a kitímó cigánypecsenyét, bőrs malacsültet és töltött káposztát, melyben zöld paprika volt a fűszer. Csakugy csöpögött a zsir ezokról az elsőrangú falatokról úgy, hogy kenyérral kellett mártogatni. No és a kitímó hegyi bor sem maradt el ilyen alkalmakkor,

— Ilterje 15 krajcárért, — de meg a művészlelkű Kiss József cigányprimás sem, aki nagy igyekezetel kísérte Institoris Kálmán szivhez szóló nótáit. Hogy sirt a cigányprimás vonója, amikor Institoris rágyújtott édesbus dalaira:

A szomszédék udvarán egy eperfa
Barna kislány epret eszik alatta,
Barna kislány eszem azt a szép szadát

Adj egy csókot, majd meghalok utánad...

Institoris Kálmán az örökké álmódó művésztermészet szórakozottságával keltett sok derűtséget. Neki, mint művészembernek unalmas volt a járlatok kiállításával járó próza munka, ezért ő intézte a cigánykupecok dolgait, akik a „hamis pakszus” nagymesterei voltak. Hoffbauer Lajos, aki katonaviselt ember volt, örökösen nagy eseményekről és kalandokról mesélt, melyeknek persze ő volt a főhőse. Parecz István volt a kis társaság politikusa. Akkoriban már a helybeli lapok munkatársai volt és politikai cikkei nagy feltűnést keltettek. A vásártéren is mindig politizált. Sarlot Domokos, aki aradi spiszbünger-család ivadéka volt, nyers kiszólásaival keltett nagy derűtséget. Varjassy Lajos és Csiky Károly a humort, Kádas Kálmán pedig a szentimáné talizmust képviselte. Kádas Kálmán folyton képzelt betegségeiről panaszkodott és sokat fájlalta a derekát. Ma már hét évtized nyomja a vállát és mégis sugárzó arcúcal, egyenes derékkal láthatjuk a korzón...

Ezek a kis, ötven év előtti aljegyzők az idők folyamán vezető állásokba kerültek, de magas pozíciójukban is sokszor visszavágytak a kis cédulásházba és a füstös laci-konyhába az állatvásártéren. Egyikük-másikuk még ma is felsóhajt, amikor ezekre az emlékekre terelődik a szó:

— Mennyivel jobb felt volna akkor, ott a laci-konyhában a negyven krajcáros cigánypecsenye, bőrs malacsült és töltött káposzta ízével meghalni, mint megrokkantan, gyomorhajosan vegetálni a mai keserű világban, amikor egy zsirnélkül, sós vízben főtt, burgonyával körített sültért 17 lei 50 banit követelnek.

De az állatvásártér is eltűnt, mint annyi régi kedves emlék és ott, ahol Institoris Kálmán cigánykupecokkal viaskodott, ma gyárak gépei dübörögnek. Tempora mutantur.

— Az összes létező sorsjegyek húzásáról, fel nem vett nyereményekről darabonként egy leuért azonnal kimerítő felvilágosítást nyújt Bérczi Károly, Strada Eminescu 10. 118

De mondja csak kérem, most mit csináljak ezzel, ha legelőször 30—35 évvel ezelőtt letartóztatottam, de most már kinőttem a börtönből, és kezem ebből! — El a nagyságos ur az — Megfogadtam a tanácsadót, hogy papírba csomagoljak a tehenet, és a padlásra, ahol várja a kis butordarab az okokat, akik azonban — nem tudják, hogy használatba kerül az amerikai ajándékot, hanem igazán egy főherceg tulajdánva

Vass Sándor.

(Bucsu a szülővárostól.)

A világ legkitünőbb zongoraművészeinek egyike látogat el a napokban Aradra, hogy elbűcsűzék szülővárosának közönségétől és itt élő rokonaitól. Vass Sándorról nem a reklám állítja, hogy a zongoraművészek között a legnagyobbak közé tartozik, hanem a szigorú és tárgyilagos hangú kritikák egész sora. Világlapok hajtják meg művésze előtt az elismerés zászlaját és hangsúlyozzák, hogy kevés olyan nagyszerű zongoristát hallottak, mint Vass Sándor. A művész, aki most hazajön még egyszer körülnézni abban a városban, ahol élete legszebb esztendeit töltötte, ahová fiatalágának ezer szép és varázsos emléke öti, leül még egyszer a Kultúrpalota nagyszerű Bösendorfja elé, mialatt végigsiklanak finom ujjai a zongora elefáncsontbillentyűin, a szeméből kibuggyanó könnyei ködén már az óceánjárót látja, amely elviszi ismét át a nagy vizen, hogy soha többé hazane jöjjön.

Vass Sándor már itt Aradon megmutogatta oroszlánkörmeit, de a külföld és a zenevilág nagyjainak elismerése tetiék ismerette kristálytisza művészetét. Megemlékezett arról az *Aradi Közlöny*, hogy Vass Sándort a világ egyik művészi szempontból legnagyobb zeneakadémiája, a newyorkállambeli rochesteri zeneegyetem, mert az amerikaiak egyetemnek nevezik zenei főiskolájukat, tanárává nevezték ki. — Rochester zenei kulturája az Újvilág összes metropolisai közül a legnagyobb és legerősebb. A rochesteri zenei főiskolát *Eastmann*, a Kodak-fényképezőgépek konstruktőre, gyártója és terjesztője építette semmi pénzt nem kimévelve. Jellemző erre az a körülmény, hogy tizenhárom hatalmas orgonája van a főiskolának, amelynek különben egyik orgonatanára is magyar: *Antalfi-Zsiross Dezső*. Érdekes az is, hogy amerikai származású tanára egyetlen egy sincsen ennek a zeneakadémiának, mert tanszékei a világ legkiválóbb zeneművészei közül kiválasztottakkal töltötték be. Az amerikai lapok egész garmadája hever előttünk, amelyek mind a legelismertebb hangon nyilatkoznak Vass Sándorról. Azért amerikai lapok, mert legutóbb Amerikában járt koncertturnén. Amsterdam, Rotterdam, Koppenhága közönsége épen olyan lelkesen ünnepelte Arad művésziát, mint Chicago, San Francisco, Newyork, Baltimore, Columbia és a többi városok sajtója és közönsége. Hosszu időn át *Telmányi Emil* és Vass Sándor együtt jártak hangversenyezni és már akkor sok lap kritikusa úgy írt, hogy nehéz megállapítani, melyik a nagyobb, melyik a külföld? Egy bizonyos: Vass Sán-

dor épen olyan tökéletesen művésze a szó legnemesebb értelmében a zongorajátszásnak, mint *Telmányi Emil* a hegedülésnek. — Egyik amerikai lap például ezt írja Vass Sándor Liszt „Patak partján” című művének interpretálásáról: „Szinte érzékeltük, hogy mint táncolnak az aranyos napsugarak a csillogó víz fodros tükrén, s hallottuk a partján nyíló pazar szimpompába öltözött virágok boldog hálaénekét, a pajzán szellő suhanását az üde zöld réten át, a megújuló természet és az örökkévalóság diadalmas zónáját.”

Arad társadalmának és zeneértő közönségének könnyes tünepelész június hatodikának estje, a mikor Vass Sándor tartja bucsukoncertjét Aradon, abban a városban, amelyet nagyon szeretett és amelyet most el kell hagynia, mert a művész sorsa elviszi innen közülünk. Vass Sándor, amióta utóljára ittjárt, olyan jelentős fejlődésen ment keresztül, amely a művész biztos egyéniségének kifejlődéséhez vezetett el. Amit tolmácsol, azt tökéletesen adja, művész egyéniségének minden finomságával és erejével. A temperamentumot nem nyomja el többé benne a keresés és most már biztosan és diadalmasan tör elő a melódia ujjai alól. Minden kritikák főhangsúlya, hogy ma nincsen nála külön Chopin-interpretátor.

A tudós kalandja

(A megtagadott kölcsönkönyv miatt Csengery János a könyvtárba költözik.)

Szegedről jelentik: Érdekes affér támadt Szegeden a város tanácsa és az egyetem között. *Csengery János* professzor ki akart venni a Somogyi-könyvtárból egy ritka latin munkát, hogy megírható tanulmányához használja. A könyvtár igazgatója, *Móra Ferenc* azonban óvakodott kiadni a könyvet s minthogy az ilyen visszautasítás nem szokásos a tudományos világban, nagy megütközést keltett az eset az egyetemen. A polgármesterhez fordultak ezután *Csengery* professzor érdekében, de a polgármester óvakodott a döntéstől, s a városi tanács elé utalta az ügyet. A városi tanács hosszas tanakodás után végre úgy határozott, hogy a becses könyvet semmiképpen, még anyagi biztosítékok ellenében sem adhatják ki a professzornak, inkább külön adgozósobát rendeznek be számára a könyvtárban fűtéssel, világítással és mindennel, amit csak kíván. Ott kedvére tanulmányozhatja a régi latin könyvet. A polgármester, mikor kimondták ezt a határozatot — egy szegedi újság szerint — megkönnyebbülten mondotta:

— Én csak meglehetősen becsületes ember vagyok, de kölcsönkért könyvet én sem szoktam visszaadni, mert — elfelejttem.

Pasics levte a „Fekete kéz” szervezetet

(Kilenc tisztet hátra itéltek. — Merénylet Sándor ellen. — A salonikii pör szenzációi.)

(Az *Aradi Közlöny* belgrádi levezetőjétől.) Most ktek nyilvánosságra azok az ak és adatok, amelyek világosság derítenek arra a harcra, amely *Pasics* jugoszláv miniszterelnök és régi egyesülete a „Fekete” illetőleg „Egyesülés vagy halál” között folyt és végül is az erkezü miniszterelnök győzelmé végződött, aki feloszlatta az egyesületet. A feloszlátás a világhírű salonikii bünper folyamata történt, amikor a szervezet összes vezetőit elfogták és eredményeként többek között kilenc tisztet hátra itéltek. A „Fekete kéz” titkos szervezet, mely már 1903 óta intézte Szerbia bel- és külpolitikáját, 1903 május havában meggyilkolta *Obrenovic* Sándort és feleségét, *Draga* Masinát, mert akadályokat gördítettek a nagyszerb eszmék megvalósítása elé. A trónra a *Karagyorgye*-dinasztia hozták, amelyről tudták, hogy a nagy szerb politika híve. 1903 óta a Fekete Kéz *Tankosics* és *Vulovic* ör nagyok vezetése alatt állandó lázadásokat szított Macedóniában a komitácsi bandákkal. A zágrábi hazaárulási pör, a bécsi Friedjung pör, mind a Fekete Kéz machinációi. A Fekete Kéznek ezeket a hatalmas nagyszerb érdemeit maga *Pasics* miniszterelnök is nagyon jól tudta, működését ismerte, sőt támogatta is, 1918-ban mégis nyakára hágott ennek a nagyszerb szervezetnek és föbelövette három legfőbb vezetőjét, a többieket börtönbe dobatta, ahol ma is szenvednek.

Pasics a korfui skupstinában ahová 1916-ban vonult a kormány mialatt a hadügyi vezetőség Szalonikiben székelt, azzal vádolta meg a Fekete Kéz égisze alatt álló vezérkart, hogy az összeomlásért ő a felelős és nem a polgári kormány, s amikor *Putnikot* öregkorára való hivatkozással elcsapatia s vele egyetemben egész feketekezés vezérkarát, kitört a régi lapangó gyűlölet.

1916 augusztus hó 29-én Szaloniki közelében, Ostrovo és Vladovo között *Sándor* régens autón inspicálta a szerb salonikii frontot. Sándoron kívül az autóban *Juristics* alezredes, a régens adjutánsa és *A. B. D'Avari* francia márká, mint sofför ültek. Esthajnal volt. Egyszerre a közelből több eles puskalövés dördült el, de senkinek nem esett baja. A francia tábort rendőrök csakhamar elfogták a két merénylőt, *Malobabics* és *Mehmedbasics* boszniai dobropolcokat. Azután következett a Fekete Kéz vezetőinek és tiszttagjainak az összegyűjtése. Elfogták *Dimítrijevic* *Aris* Dragutin ezredes, aki annyira híres és kedvelt volt egész Szerbiá-

ban, hogy amint *Scotus Viator* mondja, „minden szerb ház ismerete”, elfogták *Popovics* Damján tábornokot Macedónia kormányzóját, elfogták *Bojanovics* tábornokot, a volt hadügyminisztert és vagy kilenc vezérkari és törzstisztet. Több mint 60 tisztet deportáltak Korfu szigetén, sokan Afrikába és a világ minden tája felé a tisztek, a polgári egyének közül.

A nagyszerb híres *Dimítrijevic* és társai ellen 17. május 20-án kezdtek meg a *Saloniki-i pört* a katonai bíróság előtt, amelynek elnöke *Armitar* volt, ismert fehérkezés *mitrijevic* személyes elnöke. Egyébként a bíróság összes tagjai a Fehér Kéznek voltak a bírósági elnökök. A vád az elfogottak ellen így volt:

1. A vádlottak azon dolgot, hogy megdöntsék a mai katonai törvényt és az állam törvényeit a Karagyorgye-dín egyetemben és hogy így a kormányos és parlamentáris archia helyébe oly kormányza állítsanak fel, amely 10-15 katonai szervezetre támaszkodó egységből álljon — s hogy e célból a szak utján kell láb alát elterjedeztetni mindazokat, akik ennél ellennek, elsősorban *Sándor* trónörökösét s *Nikola Pacics* miniszterelnököt s ennek végrehajtására katonaság körében 1911 május 9-én titkos katonai szervezetet kitottak, amelynek tagjai legnyire tisztek és amelynek a vezetője *Pasics* miniszterelnök. A szervezetnek a jellege és a feladata az, hogy az ilyen tervekkel és célzattal kitottak a tiszteket és másokat a szervezetükbe való felvételre.

2. És hogy azon dolgokat, hogy *Sándor* trónörökösét megöljék és e célból merénylészítettek elő ellene, amelyet az év augusztus 29-én Ostrovo között hajtottak végre, felbérelt és rábeszéltek *Pasics* és *Mehmedbasics* merénylőket.

Kilenc tisztet ítelt halálra a bíróság s ezek közül hatnak a Fekete Kéz aktáiból kiderült, hogy a szervezet 1911 óta a volt archia egész területén elterjedt a forradalmat és többek között megölette *Bogdanovics* szerb patriarkát is, a szervezet érdekében, *Pasics* mégis a szervezetet.

A fejfájás, szédülés, meztelenség, szívdobogás oly események, amelyek dugulástól származnak a FERENC JÓZSEF kerületi kórházban a vértelulást.

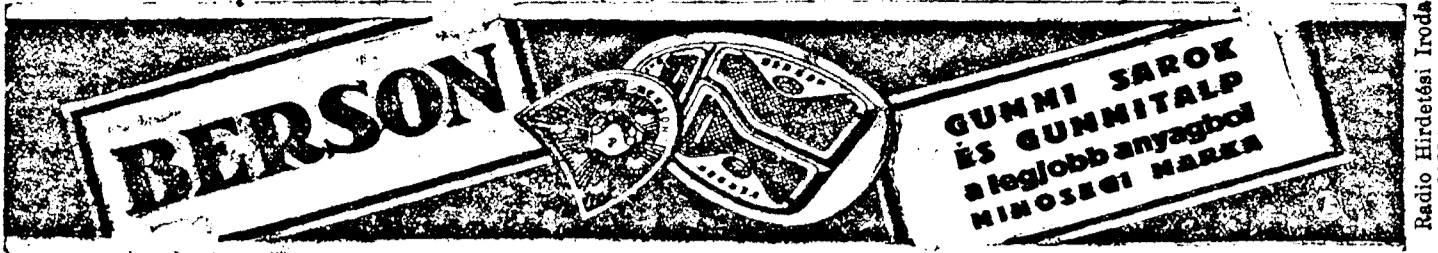

Radio Hirdetési Iroda
2887/a. sz.

Mintás grenadin ... .. Lei 68.—
Selyem crep marocain ... .. Lei 198.—
Nyári mintás foulardok ... .. Lei 175.—
Angol ruhavászon mtr. ... .. Lei 88.—

„RENAISSANCE“
DIVATARUHÁZ

Str. Bratianu (Minorita-palota) Weltzer-u. 2.
legújabb szenzációsan olcsó árjegyzéke!

Mintás batisztok ... .. Lei 29.—
140 cm. Clott fürdőruhára . Lei 90.—

harisnyák, vásznak, szövetek, leg-
olcsóbb bevásárlási forrása!

Kolumbácsi legyek Arad környékén.

(Egy éjszakai hűvös szél elvitte a veszedelmet. — Védekezés égő rózsével.)

A gazdasági állatállomány pusztító rémc, a Kolumbácsi légy Aradon és a környékbeli földeken is megjelent. Először a mikalacai és a kisszentmiklósi gulyások vették észre az apró, hosszú szárnyu rovarokat. A már több, mint egy hétig tartó nagy meleg három napal ezelőtt hikkasztó forrósággá változott és dél felől szinte perzselő szél kerekedett, amely magával hozta a kolumbácsi legyek milliárdnyi raját. Kora hajnalban, amikor kihajtották a gulyát a legelőre, rémülten vették észre a levegőben felhőként szálló rovarok sűrű tömegét. A gulyások siettek védekezni a mérges csipésű legyek ellen. A legelőn közel egymáshoz rőzsét gyújtottak, amelynek füstje távol tartotta a gulyától a legyeket. A Kolumbácsi legyek ellepték a kerteket és szántóföldeket. Nagyon sok ember van Aradon, aki két-három napja szenved a legyek csipésétől. A csipés körül gyulladást kap a bőr és napokig kell égető fájdalmat kiállani. Az emberek könnyen tudnak védekezni a mérges rovarok ellen. A legelső csipés fájdalma menekülésre kényszeríti őket és elhessegetik a körülzsongó legyeket. Különösen a teheneket lepi el nagy tömegben a mérges légy. Sűrű tömegben száll rá az orrukra és a fülekre és egy perc elég arra, hogy fullánkjukkal halálos mérget oltsanak a védtelen állatokba.

Három napig tartott a küzdelem a gulyások és a csordákat körül zsongó veszedelem között. Három napon át állandóan lángholtak és füstöltek a rőzsék. És mintlha az állatok is érezték volna a fenyegető veszedelmet, a lángholt rőzsék körül álltak szorosan egymás mellett.

Tegnap éjszaka végre a termé-

szet elhárította Aradról a veszedelmet. Tegnap este tíz óra után hűvös szél szántott végig a mezőkön és magával vitte a kolumbácsi legyeket. Eddig még egyetlen állat sem pusztult el. Némeilyenek láthatók a kolumbácsi legyek csipésai, amelyek azonban csak akkor pusztítják el az állatokat, ha sűrű tömegben lepik el a szőrtelen részeket. Az aradi állatállomány pusztulását sikerült az emberek türelmes munkájának megakadályozni

Argetoianu kölcsöne.

(A kiküldött bizottság megsemmisítette a szerződést.)

Az Aradi Közlöny egyik legutóbbi számában jelentette, hogy Madgearu parasztpárti képviselő súlyos vádat emelt a kamara ülésén Argetoianu, az Averescu-kormány volt belügyminisztere ellen. A vád úgy hangzott, hogy Argetoianu 39 millió kölcsönt vett fel a Banca Comerciala Romanától olyan szerencsétlen feltételekkel, hogy már eddig is 100 milliónál többet kellett fizetni a banknak kamat fejében. A vádat súlyosította az a körülmény, hogy akkor uzsorakamat nélkül megfelelő összeghez juthatott volna az Averescu-kormány. Az interpelláció nagy port vert föl és a kormány megindította a vizsgálatot. Bratianu Vintila pénzügyminiszter a vizsgálat-befejezése után úgy nyilatkozott, hogy az Argetoianu ellen felhozott vádak megfelelnek a valóságnak. A kormány bizottságát küldött ki, amely az ügyre vonatkozó minden adatait átvizsgálta. A bizottság tagjai voltak: Oromulu, a Banca Nationala kormányzója, Marinescu pénzügy-

miniszeri osztályfőnök és Taseanu, a legfőbb semmitőszék elnöke. A Presa című bucarestii lap a következőkben foglalja össze a bizottságnak a kormányhoz beterjesztett jelentését a lefolytatott vizsgálatról: — Az Argetoianu által felvett 37.600.000 francia frankos kölcsönre vonatkozó szerződést a bizottság megsemmisíti, mert törvénytelen formák között jött létre a megvegyezés. A kölcsön ügyét ugyanis a törvényhozás két háza elé kellett volna jóváhagyás végett terjesztenie az Averescu-kormány. Az Averescu-kormány nem volt joga a parlament megkerülésével kölcsönt fölvenni. A bizottság határozatát bucarestii jelentés szerint közölték Bratianu miniszterelnökkel is, aki kijelentette, hogy nem akarja, hogy a kölcsönben érdekelt külföldi pénzügyintézetek károsodjanak és ezért a kölcsön likvidálásának olyan módját fogja választani, hogy a külföldi intézetek ne károsodjanak.

A szerkesztésért:
KAROLY JOZSEF
felel.
Cenzurat:
IOAN NICHIN.

Ujdonság!
„Femina“ gyógyhaskító a nők megváltója. Megszünteti a túl erős csipőket, hájas, lógó hasat. Gyógyít gyomor, májvese bántalmakat. Elhárít sérveket és kifáradást. Minden női bajtól megóv, különösen gyermekégy, vagy operáció után, anyaság alatt nélkülözhetetlen. Orvosilag ajánlja. Törvényileg védve. Egyedüli készítője:
Horváthné, Arad, Piata Catedralei (Tőkölly-tér) 5a

Ma d. u. 3 órakor
tartandó önkéntes árverésen a Strada Rachovel (Mihály-utca) 80. sz. ház minden elfogadható árért el lesz adva. Azonnal elfoglalható kétszobás lakás és szép nagy kert van benne. 13268

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak kik boldogult férjem elhunytá alkalmával részvét-nyilvánításukkal, valamint drága halottunk ravatalára elhelyezett koszorúk, csokrok és virágokkal igyekeztek mélyéges fájdalomukat enyhíteni, — ez uton mondunk köszönetet.
Hálás köszönettel tartozunk az „Élő Rózsafüzér“ és „Oltár-egyesület“ tagjainak, valamint a Waggongyári zenekar és dalárdának, továbbá mindazoknak, kik felejthetetlen halottunk utolsó útján elkísérték.
Év. Neeszmerák Antalné és családja.
3117

Van szerencsénk b. közönség, jóbarátaink, valamint üzletfeleink tudomására hozni, hogy Aradul-Nou (Uj-Aradon) Calea Bánatului (FC-ut) 5. szám alatt általános kereskedelmi és szállítmányozási vállalatot nyitottunk. Mindennemű kereskedelmi cikkek ingó, ingatlan vétele, eladása és közvetítésével és szállítmányozásával foglalkozunk. B. megbízóink szíves pártfogását kérve, ajánljuk magunkat. 13141

WAGNER I. și COMP.

REGNIER,
aki félt a szerelemtől, az Éjjeli nász szerzőjének legújabb műve KELET hirlapiroda, ARAD.

Komoly bélyeggyűjtők!

Azonnal fizossenek elő az egyetlen nivós magyar bélyeggyűjtőre a „Philatellára“ Előfizetési ár: 100.— lei. Mutatványszám (bélyegajándékkal) 10.— lei. „Philatellára“ Uzhorod — Ungvár C. S. R.

„ORIENT“ Divatáruház.

Bulev. Regina Maria No. 18. (Salac-utca sarok.)
ENGROS! DETAIL!

A lei emelkedése folytán az összes rak-táron levő árak, ugymint: férfi szövetek, női szövetek, selymek, ugymint: creperomán, crepejorjete, crepemarocain, liberti selymek, libertik, marocrocin, grenadinok, mosóárak, vásznak, siffonok, szőnyegek, csipke, függönyök és óriási választék **harisnyákban.**

15%-al olcsóbban lesznek elárusítva.

Szeret olcsón és szépen ruházkodni? Kész női ruhák, bluzok, selymek, grenadinok, csattok kaphatók:
„PARIS“ Modellházban (városházával szemben.)

Elsőrangú szobafestő és mázolómunkát izlésesen és olcsón készít: **Ladits István,** Arad, Str. Marasesti 23. (Kossuth-utca 10. szám)

„Kisiparosok Butor és Asztalosáru Vállalata“

Arad, Str. Emmeou 41. (Deák F.-u). Allandóan a legmodernebb kivi-
telti ebédők és hálók, valamint egyéb butorok a legjutányosabb árré-
kaphatók Megrendelések a legpontosabban és olcsó árré szintén elkészítenek

Convocare la adunarea generală de incheiere

a societății anonime „Weitzer Ioan
Fabrica de Mașini, Vagoane și Tur-
nătorie de Fier Societate Anonimă
in Arad, in lichidare“

ce va avea loc în Arad la 22
Iunie 1923. oarele 12 ameză, în
sala de ședințe a societății ano-
nime „Astra Prima fabrică română
de vagoane și motoare“.

Ordinea de zi:

1. Raportul Comisiunii de lichidare despre terminarea lichidării, înaintarea încheierii conturilor, raportul Comitetului Cenzorilor, distribuirea rezultatului lichidării și luarea hotărârii privitor la descărcarea Comisiunii de lichidare și Comitetului Cenzorilor.

2. Eventuale propuneri conform §-lui 21. din statute.

On. D.-ni acționari, cari doresc să ia parte și să voteze la Adunarea Generală, se invită, ca — în conformitate cu §-ul 14. din statute, — să binevoască a depune acțiunile lor sau certificatele de depunere eliberate despre aceste de instituțiile publice de credit, cu opt zile înainte de Adunarea Generală, în următoarele locuri, și anume: în Arad la Casa de Păstrare Economică din Arad-Cenad și la Banca Marmorosch Blank & Co. S. A. sucursala Arad; în București la Banca Marmorosch Blank & Co. S. A. institutul central.

8038 Comisiunea de Lichidare.

Csodás hatású arcszépítő és finomító a
Földes **MARGITCREME**
és **MARGITSZAPPAN**
Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépít.
Pár napi használat után szüntet szep-
lőket, májfoltokat, bőrkiütéseket, rán-
csokat, redőket és minden bőrbajt. Az
arc pár napi használat után üde, ham-
vas, rózsás lesz. 13596
Dr. Földes és Hehs Margitcreme gyára
Budapest, I. Bertalan-utca 28.
Arad—Uj-Micalaca. 13595

Legolcsóbb bevásárlási forrás
benzin, petróleum és gépolaj
DIMITRIE SUCIU,
Str. Metianu (Forrai-utca) 14. :: Telefon 914.

JEANETTA MOHR
fogorvos, fogtechnikus
Arad, Luther-tér 1.
Rendel. 8-12, 2-7-ig.
Mindan esztendőben szep-
nyeknek ingyen foghuzás.
FOG 19641 FOG

Szerszámok „Pronpt“
Építkezési vasalások
Technikai áruk
Emelőgépek
12182

Allandó nagy raktár mindennemű csavar
és szegecskékben.

Obernik és Drucker

Timisoara (Temesvár), Józsefváros,
Str. I. C. Bratianu (Uri-utca) 12. sz.

„COLUMBIA“
FEHERNEMUGYAR RESZVENYTARSASAG
ORADEA-MARE
Sürgőnycim: Columbia. Arad-ut 23-25. sz.
Gyártmányal: az összes férfi és női fehér-
neműek a legegyszerűbb commerce-árutól
a legfinomabb kivitelig. 5336
Radio 2727

13756 **Folyékony gyümölcs-cukor**
cukorszirup hordóban vagy más tartányokban, mézeskalá-
csosok, likörgyárosok, cukrászdák, továbbá
friesítőitalkészítőknek stb. igen előnyös, lé-
nyegesen olcsóbb mint a cukor. Kapható:
Zamfirescu Bonbon és Biscuitgyár R. T. Timisoara
Műmalomépület. Kérjen mintát és ajánlatot.

Elegáns irodahelyiség
és egy raktárhelyiség
bérbeadó. 13790
Cim a kiadóban.

CSAKIS
„NOVUM“
képeslap nagykereskedés.
ARAD,
Str. Tribunal Axente 23.
(Damjanich-utca) 14. sz.
szállítja az összes újdonságo-
kat képeslapokban
ab ARAD. 18472

Használt ólom
megvételre keresetetik.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Figyelem!
Magánház 3 szobás azonnal elfoglalható
lakással, nagy szőlős- és gyümölcsös-
kerttel, kamatmentes kölcsönrel terhelve,
olcsón eladó Bővebbet: Haász-iroda,
Str. Romanutul (Zrinyi-utca) 6. 13528

Allandó raktáron:
tordai portland cement,
tordai stukkatur és alabastrom
gipsz,
prima boszniai oarbid
előnyös árban: 13140

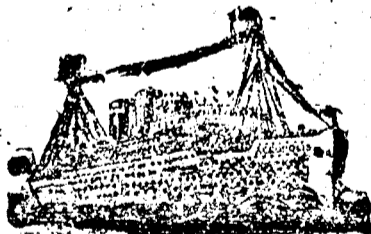
Kornis Testvéreknél,
Arad, Bul. Reg. Maria 5. (Andrássy-tér).

Paulison
gyönyörű háromoldas uri szálló,
ötszobás villával, teljes berende-
zéssel olcsón eladó. 13264
Bővebbet: Wallinger-irodában

Holland Királyi Lloyd

Főképviselet Ro-
mánia részére: **CUNARD LINE S. A. R.**

Legkényelmesebb
utazás és kitérő
élelmény minden
osztályon. Rend-
szeres forgalom
és összeköttetés
Romániával.

Közvetlen forgalom
Amsterdamon át
Braziliába, Argen-
tiniába, Uruguay
és az összes Dél-
amerikai ál-
lamokba.

Földművesek kik Braziliába kivándorolnak,

pontos és díjmentes felvilágosítást kapnak, ugyanígy más utasok
az összes délamerikai utazási ügyekben. — Díjmentes
prospektust kívánatra készséggel küldünk. 2790

A Holland Királyi Lloyd fiókja:

CUNARD LINE S. A. R. Timisoara, III. Bulv. Carol
(Hunyadi-utca) 40. Telef. 20-09

Friss és kellemes ízű
Csukamájolaj
most érkezett, ára egy nagy üveg-
nek 35 Lei. 12061
Asztmás betegeknek
rögtön könnyebbülést idéz elő az
„Astmin“ cigaretta 24 drb. 10 L.
Ha tyukszeme
fáj és gyötri a kin, legjobb gyógy-
szer az Anagalin 1 üveg 10 L.
Kapható:
Hajós gyógytárban
Aradon, Bulv. Regina Maria 22.

Csak rövid ideig, míg a készlet tart

KILO SZÁMRA

a legfinomabb hi-
bátlan különböző

CARLSBADI PORCELLAN

edények nagyban és
kicsinyben kapható

HAJEK ANTAL

utódánál

ARAD, Str. Metianu
(Forrai-utca) 13839

Kaiser-Borax

Minden háznál olyan fontos

Mint a nyájnál a bojtár,

Vagy a kolompos.

IV-13675

Locomobil

locomotiv és stabil kazánok
2958 javítását szavatosság mel-
lett vállalom vidéken is.

Kuba György
kazánkovács, Calea Radnei (Radnai-ut) 21.

V. Missir Fii & Co. S. A.

Mélyen leszállított árak az összes raktáron levő áruknál.

Hölgyeknek mindennapi használatra. Uraknak borotválkozás utánra ajánljuk a
HELACITOT
 Izzadó fényes zsíros arc, egyszerű lemosásra esodás szép lesz, mintha valami lehetet finomságu harmattal volna bevonva. (Miteserek) atkák pár nap alatt elmúlnak. — Legártalmatlanabb arcszépítő. — Készíti:
 Dr. Földes és Hehs Margiterna gyára
 Budapest, I., Bertalan-utca 26.
 Arad—Uj-Micaiaca. 13868

Minden háziasszonynak

saját érdeke, hogy az elismert legjobb minőségű és legolcsóbb TOMA-féle

"VAZUL" kékitőt

használja, mely minden mást úgy minőség, mint vegyi összetétel tekintetében felülmúl.

Kapható minden jobb fűszerkereskedésben.

Gyári lerakat:

TOMA VAZUL

festékkereskedésben

Str. Corvin (Hunyadi-utca) 6.

Vizonteladónak nagy árkedvezmény. Vigyázat a címkére. Silány utánzatok visszautasítandók. 13864

Sürgösen eladó

házzal együtt a

"Kispipa" vendéglő

elegáns nyári kert, fűszerüzlet, tőzsde, bélyeg áruda. Közvetítők díjazva. Bővebbet: Strada Fabricel (Gyárutca) 1b. 3110

Alkalmi vétel!

Kenyérgyár villanyerőre berendezve, napi ötven mázsa sütőképességgel, nagy vevőkörrel, más vállalat miatt, feltűnő olcsón eladó. HAASZ-iroda, Str. Romanul (Zriy-t.) 6.

Eladunk:

65 magy. holdas birtokot Arad határában, 370 kat. holdast Temes megyében teljes élt és holt felzereléssel, egy 300 kat. holdas, egy 160 kat. holdas és egy 450 kat. holdas birtokot Aradmegyében. 3 1/2 kat. holdas szőlőt kőnával és felszereléssel Maderátón, 1 kat. holdas szőlőt lakóházzal 220.000 Letért, Gioroon 8 kat. holdas elsőrendű szőlőt új kőnával és lakással, teljes berendezés és felszereléssel Barackán.

Fűszerüzletet korlátolt italmérséssel, teljes berendezéssel, áruval és lakással, elköltözés miatt. Egyéb elsőrangú üzlethelyiségeket Str. Motianu (Forray-utca) b.

Cseplogépet, szódagyárakat és egyébeket. Elegáns bér- és magánházakat igen jutányos áron. Raktárhelyiségeket bérbeadunk.

Keresünk társat 200.000 Letel iparvállalathoz.

Modern belvárosi magánházat 600.000 Letg. 30—40 holdas prima birtokot Aradmegyében a 20—25.000 Let. Mindennemű ingatlanokra okjegyzekeket díjtalanul eszközölünk. 13790

SAVOY, Boulevard Carol I. (Érsebet-kört) 82. sz.

Antik butorok restaurálását

értő asztalos állandó munkát nyervehet. Ajánlatokat „Szakértő” címen WALLINGER hirdetője továbbit.

Marilla

vendéglő nagy terraszán Str. Minervei (Ilona-utca) végén minden

vasárnap délután 4 órától elsőrendű

eigányzenekar

hangversenyez. Naponta frissen csapolt Dreher sör jégbe hűtött mokrai borok, elsőrendű konyha. Pontos és figyelmes kiszolgálás. Szíves pártfogást kér

Schwarz Andor, vendéglős.

Elsőrangú klimatikus magaslati gyógyhelyek és szanatóriumok. Nyaralóhelyek. Turisztika. Kitérés teljes ellátás lakással 30 Kó-tól főfelé. Felvilágosítással az egyes fürdőigazgatóságok szolgálnak.

Tátralomnic gyógyfürdő Tatranska Lomnica	Matlárháza gyógyfürdő Matliary	Dr. Guhr Szanatórium Tátrazóplak Westerheim Tatranská-Pollanka	Dr. Szontagh Szanatórium Ujtátrafüred Novy-Smokovec
Otátrafüred-gyógyfürdő Grandhotel Tátrazsanatórium Starý-Smokovec	Csorba-tó Strbské-Pleso	Iglófürdő gyógyfürdő Novoveské kúpele	Ujosorbató Mory-telep Nové Strbské Pleso
Tarpatárfüred nyaralóhely Studen potok	Tátra-otthon pensio Tatransky-Domov	Barlangliget Tatranská-Kotlina	Felső-Hágy nyaralóhely Vysné-Hágy

Banca Economica din Arad S. p. A. — Aradi Közgazdasági Bank r. t.

Meghívó.

Az Aradi Közgazdasági Bank részvénytársaság 1923. június hó 9-én délelőtt 11 órakor tartja az intézet helyiségében (Arad, Strada Alexandri No. 1.)

XI-ik évi rendes közgyűlést,

melyre a t. Részvényesek ezennel meghívóznak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1922-ik üzletévről, határozat a tiszta nyereség felosztása és a felmentvények iránt.

2. Az igazgatóság indítványa az 1.000.000—lei alaptőkének 5.000.000—leire való felemelése iránt.

3. Az alapszabályok 7, 13, 25, 27, 28, 39 és 61 §§-ainak módosítása és az igazgatóság felhatalmazása a cégbíróság által az alapszabály-módosítás tárgyában netalán kivált változtatásoknak saját hatáskörében leendő elintézése iránt.

4. Az igazgatóság tagjainak új tagokkal való kiegészítése.

5. Felügyelőbizottsági tag választása.
Arad, 1923 május hó 25.-én.

Az igazgatóság.

Azok a t. részvényesek kik a közgyűlésen részt venni óhajtanak felkéretnek, hogy az alapszabályok 24§-a értelmében részvényeiket a még le nem járt szelvényeikkel együtt legkésőbb f. hó 6.-ig az intézet pénztáránál, vagy valamelyik más helybeli pénztáránál, avagy a Mercur Váltóüzleti r. t. budapesti cég pénztáránál letéteményezni sziveskedjenek

Activa.—Vagyon. Bilant la 31. Decembrie 1923. — Mérleg-számla 1922. december 31. Passiva.—Teher.

Cassa la marar — Pénztár álladék	292.538,06	Capital societar — Részvénytőke	1.000.000,00
Capitale elocate la alte banci — Más pénztáraknál elhelyezett tőkék	438.247,75	Fond ordinar de rezerva — Rendes tartalékalap	122.876,31
Cambii — Váltótárca	142.683,81	Fond pentru diferentia de curs la efecta — Értékpapír ár. külömb. tartalékalap	200.000,00
Debitori in cont-current cu acoperire — Folyószámla-adósk fedezet mellett:		Fondul de penziune, care sa va crea pentru functionari — Alakítandó tisztviselő nyugdíjalap	13.482,50
Pe efecte si marfuri — Értékpapírokra és árukra	10.111.491,73	Depuneri: — Betétek:	
Efecte imprumutate — Kölcsönzött értékek	39.250,00	In libeli — Könyvecskékre	1.928.619,95
Diverse debitori — Különféle adósk	99.578,68	In cont-current si checurari — Folyó- és csekk-számlákra	3.500.147,24
Efecte pentru creierea unui fond de penziune a functionarilor — Alakítandó tisztviselő nyugdíjalap értékkel	10.250.820,41	Creditori — Hitelezők	7.528.357,33
Solviri in syndicate — Befizetések syndikátusokba	1.368.892,33	Cautiuni si deposite — Ovadékok és letétek	51.850,00
Inventarul (descriis in intregime) — Lettár (teljesen leírva)	5.927,50	Dividendi neridicate — Fel nem vett osztalékok	21.971,00
	52.500,00	Couponi — Szelvények	1.472,20
		Pozitii tranzitoare — Átmeneti tételek	7.745,02
		Saldul profitului — Nyereség-egyenleg:	
		Transpus din anul 1921. — Elővezetés az 1921. évről	2.250,39
		Profitul net din anul 1922. — 1922. évi tiszta nyereség	101.062,84
	12.551.164,88		108.313,23

Arad, 1922. december 31.

SZÉKELY ALBERT,
vezérigazgató.

BERGER MÓR,
igazgató.

Dr. JEGESI KÁROLY,
igazgató.

Jelen mérleget a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítottuk és azt helyesnek és teljesen rendben levőnek találtuk.

Arad, 1923. május 25-én.

Dr. HEMMEN JÁNOS,
f. biz. elnök.

HAJÓS ÁRPAD,
f. biz. tag.

DOZSA DEZSŐ,
f. biz. tag.

Könyvelésért:
MESCHINI GÉZA,
könyvelő.

GUTZJAHR MIHÁLY,
igazgató.

SZABÓ ALBERT,
igazgató.

SCHWARZ GYULA,
f. biz. tag.